Jüdische Pester Zeitung.

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן
יעדען טאג
פרענומעריערן
אונד דער פרענומעראציאנס-טערמין
בעגיננט מיט דעם עמפפאנגע דעס
ערסטען בלאטטעס.

דיא רעדאקציאן בעפינדעט
זיך אין
פעסט
אלט-גאססע נו' 1.
וואהין מאן אויך דיא פרענומעראציאנס-געלדער צו זענדען בעליעבט.

יודישע
פעסטער צייטונג

דיעזעס בלאטט ערשיינט
דרייאמאל וועכענטליך
מאנטאג, מיטטוואך אונד פרייטאג.
אונד קאסטעט
פיר עסטערייך-אונגארן
גאנציעהריג 10 גולדען עסט.-וועהר.
האלביעהריג 5 " "
פירטעליאהר 2 גול' אונד 50 קר' ע.-וו.

פיר'ס אויסלאנד
גאנציעהריג 11 גולדען עסט.-וועהר.
האלביעהריג 5 גול' אונד 50 קר' ע.-וו.
פירטעליאהר 2 " " 75 " " "

Nr. 105, אכטער יאהרגאנג — פעסט, מיטטוואך יז אלול ה.ת'ר'ל'ו'. — Pest, den 6. September 1876.

דער קריעג.

אין קריעג קאנן אויף צווייערלייא ווייזע געפיהרט ווערדען: ענטוועדער „אפפענזיוו" אדער „דעפענזיוו". אפפענזיוו הייסט אנגרייפענד, אונד איין קריעג, וועלכער מיט דעם איינברוכע אין דעם פיינדעס-לאנד בעגיננט אונד פארטוועהרענד דען פיינד אויפזוכט אונד אנגרייפט, הייסט אפפענזיוו-קריעג. דעפענזיוו הייסט פערטהיידיגענד געגען דיא אנגריפפע דעס פיינדעס, אונד איין קריעג, וועלכער זיך מייסטענס מיט דער אבוועהר דער פיינדליכען אנגריפפע בעשעפטיגעט, הייסט דעפענזיוו-קריעג. — ביים דעפענזיוו-קריעג מוס מאן פאלגענדע פונקטע פאר אויגען האבען:

1) מוס מאן דעם פיינדע דען צוגאנג אונד פארדראנג אויף אללע מאגליכע ווייזע, דורך אללע ארט פאן פערשאנצונגען, ערשווערען. 2) דער ריקען אונד דער רעכטע אונד לינקע פליגעל מיססען געדעקט ווערדען, דאמיט מאן ניכט פלאטצליך היקלינגס אדער פאן דער זייטע אנגעגריפפען ווירד. 3) דער ריקצוג מוס איממער איין פרייער אונד געשיצטער זיין, זא דאס ווען מאן פאן איינער בעפעסטיגטען שטעללונג צוריקגעדרענגט ווירד, מאן זיך וויעדער אויף איינע צווייטע בעפעסטיגטע שטעללונג צוריקציעהען קאננע.

צו בעגיננע דעס קריעגעס האטטען דיא סערבען דיא אפפענזיווע ערגריפפען, מיססטען זיך אבער נאכהער אויף דיא דעפענזיווע בעשרענקען. איהרע אפפענזיווע ענדיגטע מיט איינעם ריקשלאגע אונד איהרע דעפענזיווע איזט איין פארטוועהרענדער ריקצוג. גלייך אנפאנגס ווארדען זיא פארטוועהרענד צוריקגעשלאגען. פאן זאיטשאר ווארדען זיא נאך גורגאסאווין, פאן גורגאסאווין נאך אלעקסינאץ אונד פאן אלעקסינאץ נאך דעליגראד צוריקגעדרענגט. —

דיא שטערקערע מאכט ערגרייפט געוועהנליך דיא אפפענזיווע, וועהרענד דיא שוועכערע בלאס אויף דיא פערטהיידיגונג בעדאכט זיין מוס. אינדעססען קאנן אויך איין דעפענזיוו-קריעג איין זיעגרייכער זיין, ווען דיא אנגריפפע דעס פיינדעס אבגעשלאגען ווערדען, ווען מאן זיך פאן דער בעפעסטיגטען שטעללע ניכט צוריקדרענגען לאסט, אדער ווען מאן גאר איינען זאלכען געלונגענען אויספאלל מאכט, דאס דער פיינד צוריקגעדרענגט ווירד, זא דאס זיך דאנן דיעזער אויף זיינע פערטהיידיגונג בעשרענקען מוס. — איינען זאלכען זיעג האבען דיא סערבען ביז יעטצט נאך איממער ניכט עררונגען. —

ביא איינער מאכט, וועלכע צוערסט דען קריעג ערקלערט אונד דיא עראבערונג פאם פיינדעס לאנד צום צוועקע האט, בעדייטעט שאן דאס נאכהעריגע איבערגעהען אין דיא דעפענזיווע איינע ניעדערלאגע. דיא סערבען בעאבזיכטיגטען יא, אין דיא טירקייא איינצוריקען אונד איהר דאס לאנד באסניען וועגצונעהמען, זיא גלייבטען, דען קאמפף אויף טירקישעם געביעטע זיעגרייך אויסצופעכטען — אונד נון האבען יעטצט דיא טירקען דען גאנצען אסטליכען טהייל סערביענס בעזעטצט, אונד דער קריעג מיט אלל זיינען ליידען אונד שרעקליכקייטען ווירד אויף סערבישעם געביעטע געפיהרט, זא דאס סערביען אין געפאהר איזט, פאן דען טירקען גענצליך בעזעטצט צו ווערדען. ביא דען סערבען בעדייטעט אלזא שאן דער איבערגאנג פאן דער אפפענזיווע אין דיא דעפענזיווע — איינע ניעדערלאגע.

ווען מאן נון נאך דיעזער אויסאיינאנדערזעטצונג דיא שאן זייט דעם 19-טען אויגוסט ביא אלעקסינאץ געפיהרטען קעמפפע בעטראכטעט, דאנן קאננען דיא ביזהער געמעלדעטען סערבישען זיעגע ביא אלעקסינאץ עבען ניכט אלס „זיעגע" ערשיינען. אלעקסינאץ איזט איינע ציעמליך בעפעסטיגטע שטאדט, אונד מאן קאנן דיעזען קריעג אלס איין פעסטונגס-קריעג בעטראכטען. דיא אין דער פעסטונג האבען נעמליך איין לייכטערעס שפיעל, אלס דיא אויף אפפענעם פעלדע. פאן דער פעסטונג לאסט זיך לייכט איין אויספאלל מאכען, אונד ווען דיעזער ניכט געלינגט, ציעהט מאן זיך גאנץ איינפאך וויעדער צוריק.

איין זאלכעס שפיעל לאסט זיך לאנגע פארטפיהרען, אהנע דאס דער בעלאגערטע אין דער פעסטונג איינען זיעג עררינגט אדער איינע ניעדערלאגע ערליידעט. אויך דער פיינד, וועלכער אלס בעלאגערער אויסערהאלב דער פעסטונג אויף אפפענעם פעלדע שטעהט, קאנן אויף דיעזע ווייזע מעהרערע טאגע אהנע ענטשיידונג צובריינגען.

ביא איינעם דעפענזיוו-קריעגע פפלעגט זיך דיא פערטהיידיגענדע מאכט זא לאנגע איהרע שטעללונג צו בעהויפטען, ביז זיא דא געשלאגען אונד צו איינעם ריקצוגע גענאטהיגט ווירד. דיא העלדען סערבען אבער זינד איבעראלל איינער שלאכט אויסגעוויכען אונד האבען זעלבסט איהרע בעפעסטיגטען שטעדטע דעם פיינדע איבערלאססען, זא דאס דער פיינד יענע שטעדטע גאנץ לעער פארגעפונדען האט אונד אין זיא אהנע יעדען שווערט-שטרייך איינריקטע. אלס דיא סערבען דיא אונהאלטבארקייט פאן זאיטשאר אונד גורגאסאווין איינגעזעהען האבען, נאהמען זיא קיינען ווייטערן קאמפף אויף, צאגען זיך צוריק אונד איבערליעססען דיעזע שטעדטע איהרעם שיקזאלע. דורך דיעזען פארטוועהרענדען ריקצוג קאננטע עס ביז יעטצט נאך איממער ניכט צו איינער גראססען שלאכט קאממען, דא דיא טירקען נירגענד דיא הויפט-מאכט דער סערבען בייזאממען טרעפפען קאננטען — אונד דאדורך קאננטען אויך דיא סערבען נאך ניכט גענצליך אויפ'ס הויפט געשלאגען ווערדען. —

דיא פראגע איזט נור: וויא פיעלע שטעדטע האבען דען נאך דיעזע סערבען, וואהין זיא זיך ווייטער צוריקציעהען קאננטען? וויא גראס איזט דען דאס גאנצע סערביען? דיא ריקצוגס-ליניע ווירד יא דאך באלד צו ענדע זיין! — וויא דיא נייערן דעפעשען מעלדען, האבען זיך דיא סערבען פאן אלעקסינאץ בערייטס נאך דעליגראד צוריקגעצאגען, פאן דעליגראד ווירד נון דאנן דער ריקצוג נאך פאראטשין זיין, פאן דא נאך קראגויעוואץ, פאן דא נאך סעמענדריא, אונד פאן היער נאך בעלגראד — אונד דאנן וואהין? אם ענדע מיססען זיא יא דאך אין בעלגראד „האלט" מאכען, דא זיא היער דיא גרענצע ערריינען אונד אן איינען ווייטערן ריקצוג ניכט מעהר דענקען קאננען!

אין דער בעלגראדער אמטליכען דעפעשע, וועלכע היער מאנטאג נאכמיטטאג איינגעטראפפען איזט, געשטעהען יא דיא העררען סערבען זעלבסט איין, דאס דיא מאכט איהרער פיינדע דריימאל זא שטארק איזט אלס דיא סערבישע, אונד דאס זיך דאהער דיא סערבען נאך אלעקסינאץ אונד דעליגראד צוריקציעהען מוססטען. מיט דעם ווארטע „אונד דעליגראד" האבען דיא סערבען זעלבסט פערראטהען, דאס זיא וויעדער איינען ווייטערן ריקצוג מאכטען.

איינע סעמלינער דעפעשע פאם 4-טען סעפטעמבער מעלדעט: ביא דער אם 1-טען סעפטעמבער ביא אלעקסינאץ שטאטטגעפינדענען שלאכט בעטרוג דיא אנצאהל דער קעמפפער אויף ביידען זייטען 150000. דיא סערבען פערלארען אן טאדטען אלליין 2000 מאנן.

געסטערן פריה זינד היער פאלגענדע דעפעשען איינגעטראפפען:

קאנסטאנטינאפעל 4-טען סעפטעמבער. דיא טירקען האבען ביא אלעקסינאץ אבערמאלס איינען זיעג עררונגען. דער גראססטע טהייל דער סערבישען ארמעע אונטער טשערנאיעף מוססטע זיך נאך דעליגראד צוריקציעהען. דיא סערבישע ארמעע ווירד אבערמאלס דורך רוסישע פרייוויללינע אונד רוסישע אפפיציערע פערשטערקט. —

ראגוזא 4-טען סעפטעמבער. דיא מאנטענעגרינער פיהרען אויף דיאזעלבע ווייזע דען קריעג וויא דיא סערבען. זיא ציעהען זיך נעמליך אויך איממער צוריק, אהנע זיך אין איינע שלאכט איינצולאססען.

ווידין 4-טען סעפטעמבער. דעם היעזיגען טירקישען געזאנדטען איזט אים גיש פאלגענדע דעפעשע צוגעקאממען: דיא טירקען האבען פאר אלעקסינאץ איינען גראססען זיעג ערפאכטען. דיא סערבען, וועלכע ניכט לענגער ווידערשטאנד לייסטען קאננטען, ווארען געצוואונגען, זיך אין דיא ווייניגען פערשאנצונגען צוריקצוציעהען, דיא איהנען נאך ביא אלעקסינאץ געבליעבען זינד. דיא סערבען ליעססען איינע בעדייטענדע מענגע פאן טאדטען אונד פערוואונדעטען אויף דעם שלאכטפעלדע ליעגען. —

בעלגראד 4-טען סעפטעמבער. געסטערן וואללטען זיך דיא טירקען צווישען דיא שטעדטע אלעקסינאץ אונד דעליגראד דרענגען, אום זא דיא ריקצוגס-שטראססע דער סערבען אבצושניידען אונד דען סערבען אין דען ריקען צו קאממען; דיעזער טירקישע צוג ווארדע אבער רעכטצייטיג בעמערקט אונד פערהינדערט.

קאנסטאנטינאפעל 4-טען סעפטעמבער. אללע היעזיגען געזאנדטען דער אויסווערטיגען מעכטע בעגאבען זיך היינטע צום נייען סולטאן האמיד, אום איהם אים נאמען איהרער רעגיערונגען פריעדענס-אנטרעגע צו מאכען.

געסטערן אבענד בראכטע איינע לאנדאנער דעפעשע פאלגענדע מעלדונג: עס ווערדען אין ענגלאנד מעהרערע פאלקס-פערזאממלונגען אבגעהאלטען, אין דענען געגען דיא טירקישען גרויזאמקייטען פראטעסטירט ווירד. עס ווארדע אין לאנדאן איין שרייבען דעם ענגלישען שטאאטסמאננעס גלעדסטאן פעראפפענטליכט, אין וועלכעם ער אנקינדיגט, ענגלאנד ווערדע זיך אים פאללע דער ווייטערן פארטזעטצונג דער טירקישען גרויזאמקייטען אלס געגנער דער טירקייא שטעללען.

איינע נייערע דעפעשע אויס ראגוזא מעלדעט: דיא ארמעע מוקטהאר פאשאס האט בערייטס דיא גרענצע פאן מאנטענעגרא איבערשריטטען. —

דיא ווייטערען איינגעטראפפענען דעפעשען בראכטען פערשיעדענע אונד איינאנדער ווידערשפרעכענדע מיטטהיילונגען. איינינע מעלדעטען,

וועגן מאן איהן פלאָטצליך צו איינעם קראנקען גערופען העטטע! — — „ווער נאהם דענן נאך דעם טאָדעס-פאללע דיא פאפיערע אין דיא האנד?" פראגטע דער שלאָססער — אונד דיא וויטווע אנטוואָרטעטע: „„ציערסט דער העדר דאָקטאָר, אונד דאנן זיא, אלס זיא דיא ציעהונגס-ליסטע נאכגעזעהען האבען!"" — „נון איזט עס קלאר! (ריעף דער-שלאָססער) העדר דאָקטאָר אויף איהנען ברענגט דער הוט, הערוים מיט דעם לאָז — אָדער דעם געלדע!" — — איינע פיינליכע פויזע וואר איינגעטרעטען, ביז ענדליך דער ארצט מיט דער שפראכע הערויסריקטע: „יא, עס איזט וואהר, בייא דער רעוויזיאָן דער פאפיערע גלענצטע מיר יענעס געצאָגענע לאָז ענטגעגען אונד בלענדעטע מיך זאָ שטארק, דאס איך מיך ענדליך פאָם באָזען געוויססען פערלייטען ליעס; אבער אינצווישען ערוואכטע אין מיר אויך דאס גוטע געוויססען, איך בעקאם געוויססענס-ביססע — אונד נון וואָללטע איך עבען היימע, דורך דיא עהע צווישען איהרער טאָכטער אונד מיינעם זאָהנע וויעדער אללעס גוט מאכען! דאס לאָז איזט נאָך ניכט איינגעלאָזט, עס ליעגט אין מיינער אייזערנען קאססא. זאגען וויר, עס וואר פאָן גאָטט זאָ, דאמיט מיין זאָהן מיט דיעזעם געלדע איהרע טאָכטער הייראטע, דער איך נון אויך אלס שוויעגערטאָכטער דאס לאָז אויס-פאָלגע!" — „„העדר דאָקטאָר! (ריעף נון דער שלאָססער מיט פעסטער שטיממע) מישען זיא דען ליעבען גאָטט ניכט אין דיעזע דיעבס-געשיכטע, דאס מערכען געהאָרט מיר — אונד דאס לאָז געהאָרט דער וויטווע."" — „דאס לאָז גע-האָרט וואָהל דער וויטווע (ריעף דער זאָהן דעם ארצטעס), אבער פרייליין ראָזענבערג מוס זיך ערסט ערקלערען, וועם זיא געהאָרען וויל." — „„מיינעם שלאָססער, דער מיך אויך אלס ארמעס מערכען ליעבטע!"" ערווידערטע דאס פרייליין. — דער ארצט האט דען געריכטליכען צוואנג ניכט אבגעוואַרטעט, ער פאָלגטע דאס לאָז פרייוויללינ אויס, אונד וואר נאָך פראָה, דאס מאן קיינע אנציינע היע-פאָן מאכטע. פרייליין ראָזענבערג פערלאָבטע זיך בערייטס מיט דעם שלאָססער. — דעם ארמען פאטער וואר עס ליידער ניכט געגאָננט, איין גליקליכעס אלטער צו האבען!

פערלאָזונג

1) דער 1864-ער לאָזע.

בייא דער אם 1. סעפטעמבער 1876 שטאטט-געפונדענען ציעהונג דיעזער לאָזע ווארדען פאָלגענ-דע סעריען געצאָגען: 27 350 388 454 1170 1568 1732 2332 2665 2967 3227 3250 3596 3963. פאָן דיעזען פיעל דער הויפט-טרעפפער מיט 200000 גולדען אויף ס׳ 1170 נ׳ 59; — דער צווייטע טרעפפער מיט 20000 גולדען אויף ס׳ 3963 נומ׳ 65; — דער 3-טע טרעפפער מיט 15000 גול׳ ס׳ 2665 נומ׳ 6; אונד דער 4-טע טרעפפער מיט 10000 גולדען ס׳ 388 נ׳ 19. — פערנער געווינגען יע 5000 גולד. ס׳ 1170 נ׳ 11 אונד ס׳ 350 נ׳ 19; — יע 2000 גולדען ס׳ 1568 נ׳ 41, ס׳ 1732 נ׳ 51, ס׳ 2665 נ׳ 24; — יע 1000 גולדען ס׳ 27 נ׳ 49, ס׳ 388 נ׳ 29, ס׳ 1732 נ׳ 79, ס׳ 2665 נ׳ 15, ס׳ 3227 נ׳ 3, ס׳ 3963 נ׳ 24; — יע [illegible]00 גולד׳ ס׳ 27 נ׳ 19 46 89, ס׳ 350 נ׳ 31 55, ס׳ 454 נ׳ 86, ס׳ 1568 נ׳ 64 83, ס׳ 1732 נ׳ 5, ס׳ 2332 נ׳ 74, ס׳ 2665 נ׳ 94, ס׳ 2967 נ׳ 63, ס׳ 3250 נ׳ 45, ס׳ 3596 נ׳ 11, ס׳ 3963 נ׳ 2; — יע 400 גולד׳ ס׳ 350 נ׳ 47 69, ס׳ 388 נ׳ 15, ס׳ 454 נ׳ 3 7 9 24, ס׳ 1170 נ׳ 28 60, ס׳ 1568 נ׳ 13 97, ס׳ 1732 נ׳ 97 100, ס׳ 2332 נ׳ 75, ס׳ 2665 נ׳ 100, ס׳ 2967 נ׳ 13 14, ס׳ 3250 נ׳ 87 93 אונד ס׳ 3963 נ׳ 54.

אויף אללע איבריגען פערלאָזטען סעריען פאללט דער געריננסטע געווינן פאָן יע 195 גולדען.

בריעפע דער רעדאקציאָן.

העררן יעקאָב פעלדמאנן אין דיאנטא: געדולדען זיא נור נאָך איין פאאר טאגע. וויר ווערדען מיט דער ליעפערונג אינטערעסאנטער פאָלליעטאָנ׳ס באלד בעגיננען.

געשעפטסבעריכט

פעסטער פרייזע

קאָרן 4000 מעטער-צענטנער 8.05—8.40 גולד.

נערסטע פוטטער 5.85—6.45 גולד. מאלץ-וואארע 6.70 — 7 גולד.

קוקורוץ 1000 מעטער-צענטנער 6.10—6.30 גול.

האפער נייער 6.42—6.50 גול.

ווייצען פער סעפטעמבער-אָקטאָבער 9.90 — 10 גולדען. פער פריה-יאהר 10.35—10.40 גולד. —

קאָרן 8.03—8.14 גולד.

קוקוקרוץ פער מאי-יוני 6.40 — 6.45 גולדען.

האפער פער הערבסט 6.32—6.46 גולדען. פער פריה-יאהר 6.78—6.90 גולד.

מעהל-פרייזע (פער 100 קילאָגראמם זאמט זאק, פרייא אב פעסט): נומ׳ 0: 23 גולד. 50 קר., נומ׳ 1, 22 גול. 50 קר., נ׳ 2: 21 גול. 50 קר., נ׳ 3: 20 גול. 50 קר. נ׳ 4: 19 גול. 75 קר., נ׳ 5: 17 גול. 75 קר., נ׳ 6: 15 גולד. 75 קר., נ׳ 7: 14 גול. 75 קר., נ׳ 8: 12 גול. 75 קר., נ׳ 8½ 10 גולד. 20 קר., פיינע קלייע 4 גול. 20 קר., גראָבע קלייע 3 גולד. 40 קר.

הילזענפריכטע: גראסע ווייסע באָהנען 8.50—9, ערבסען 15, צוויערגעל 9.50, נייע פיזאָלען 8.50—8, 8.60, נייע לינזען 8—12 גול. — גרויער מאָהן 28 גול. בלויער 38 גולד. — הירזע-בריין 9 גולד. הירזע (קאָלעש) 4.50 — 5 גולדען. — ליינזאמען 13 — 13½ גולד. האנפזאמען 12.20 גולד. פער 100 קילאָ.

שפיריטוס נייע מעטהאָדע אים קליינען 28.27—28.80 גול. אלטע-מעטהאָדע 30—30.40 גול׳ פער 100 ליטער-פערצענט.

ריבאָל ראָפפעלט-ראפפינירט אים קליינען 47 גולד. פער 100 קילאָגראמם. —

אונשליטט (חלב) 50—51½ גול.

צוועטשקען. סערבישע פאס-וואארע 18.25 גולד.

צוועטשקענמוס (לעקוואר) פרימא 23.50 — 24 גולדען. —

קנאָפפערן אונגארישע נייע 18.30—19.20 גולד.

ווייןשטיין, 50—64 גולד.

האָניג. פער אָקטאָבער 34.38 גולד. —

וואכס. ראָזענייער 142.86 גולד.

קלעעזאמען אונגארישע לוצערנע 52—53 גול. פער 100 קילאָ.

פעטראָלעאום 30—30½ גולד.

וויענער פרייזע.

ליינאָל 37½ גול׳ פער 100 קילאָגראמם.

ריבאָל 46—46½ גולדען. פער 100 קילא.

פעטראָלעאום 27.25—27.75 גול. אללעס פער 100 קילאָגראמם.

שפיריטוס 27 — 28 גול׳ צו 10000 ליטער-פערצענט. —

רעפס, קאָהל 17½—17¾ גול. פער הערבסט.

ווייצען פערקויפט ווארדען 35000 מעטער-צטר. פרייזע באנאטער 75—77-קילאָ׳ 11.50—11.70 גולד׳ פער מעטער-צטר.

קאָרן, נייער 70—72-קילאָגראמם 9.40—9.70 גולד׳ פער מעטער-צטר.

נערסטע פוטטער 6.20—6.40 גולד.

האפער אונגארישער אונגערייטערטער אב וויען 7.30—7.40 גולדען פער מעטערצטר.

קוקורוץ באנאטער אב וויען פער מעטערצטר 6.65—6.70 גולד. אונגארישער 6.65—6.70 גולד.

ווייצען-מעהל, נ׳ 0: 24.30—25.60 גול., נ׳ 1, 22.10—23.80 גול., נ׳ 2: 19.60—22.10 גול. נ׳ 3: 14.80 — 16.80 גול׳ פער מעטער צטר.

קאָרן-מעהל, נומ׳ 1: 16.40—17.40 גול., נ׳ 2, 14.60—15.20 גולדען פער מעטער-צטר.

הילזענפריכטע: הידע-קאָרן 11 — 13 גולדען, לינזען 20—26 גולדען, ערבסען 12—17.50 גולדען, באָהנען 9.50—12 גולדען. (אללעס פער 100 קילאָ.)

לאָטטאָ-ציעהונג פאָם 2טען סעפטעמבער 1876.

טעמעשוואר	32	22	55	73	2
וויען	40	38	75	78	82
גראץ	11	67	33	50	29

פעראנטוואָרטליכער רעדאקטער: מאיר בר״י רייז.

אנצייגע.

דיא פערלאגס-בוכהאנדלונג

מ. ע. לאָווי׳ס זאָהן אין בודאפעסט.

עמפפיעהלט היערמיט צו דען העראננאהענדען האָהען פייערטאגען איהר וואָהלאסאָרטירטעס לאגער אללער גאטטונגען בעטה-ביכער אין דען פאָרציגליכסטען איינבענדען פאָן סאממט, זייד, שאגרען אונד לייגוואנד. — בעזאָנדערע עמפפעהלונג פערדיענען, דיא אים זעלבסטפערלאגע ערשיענענען ״טהייליגען מחזורים מיט מ׳ ע׳ שטערנ׳שער איבערזעטצונג אן דער זייטע דעם טעקסטעס זאָוואָהל יודיש אלס דייטש. צום פרייזע פאָן 6 גולדען איפיערטעס.

אויך איזט היער אימער אין גראָסטער אויסוואהל איין רייכהאלטיגעס לאגער פאָן שיפרות׳ טליתים אין זיידע אונד שאפוואללע עכט יאראָס-לויער, זאָוויע אויך גאָלד אונד זילבער-באָרדען פאָר-רעטהיג.

פרוכט- אונד מעהל-פרייז-טאבעללע.

פריכטע		קוואליטעט פער העקטאל.	פער 100 קילאגר.
ווייצען	נייער באנאטער	—	—.——.—
"	"	—	—.——.—
"	"	—	—.——.—
"	"	—	—.——.—
"	"	—	—.——.—
"	"	—	—.——.—
"	"	—	—.——.—
"	"	—	—.——.—
"	טהייס	74.6	9.35—10.55
"	"	75.5	9.65—9.80
"	"	76.4	9.95—10.10
"	"	77.3	10.25—10.45
"	"	78.3	10.55—11.70
"	"	79.2	10.80—10.90
"	"	80.1	10.95—11.05
"	פעסטער בארדען	74.6	8.80—9.—
	"	75.5	9.15—9.25
"	"	76.4	9.40—9.55
"	"	77.3	9.80—9.90
"	"	78.3	10.——10.15
"	"	79.2	—.25—10.35
"	"	80.1	10.40—19.50
"	ווייסענבורגער	74.6	9.35—9.55
"	"	75.5	9.65—9.80
"	"	76.4	9.95—10.10
"	"	77.3	10.25—10.45
"	"	78.3	10.55—11.70
"	"	79.2	10.80—11.90

פריכטע	קוואליטעט פער העקטאל.	פער 100 קילאגר.
קאָרן	72	8.45—8.25
נערסטע מאלץ	62	6.30—7.10
נערסטע פוטטער	62	5.70—6.10
האפער	41	6.90—6.80
קוקורוץ באנאטער		6.10—6.35
אנדערער	73	6.15—6.05
רעפס		17.———

טערמינע (100 קילאגר.)		פער 100 קילאגר.
ווייצען	פער העערבסט	9.90
	פריהיאהר	——
קאָרן	אקטאבער	8.03
קוקורוץ		6.40—
נערסטע		—
האפער	רעצעמבער	6.32—
	פריהיאהר	6.78—
רעפס		—.—

באללען-מעהל	קר׳ פל.
נומער 0	23.50
" 1	22.50
" 2	21.50
" 3	20.50
" 4	19.75
" 5	17.75
" 6	15.75
" 7	14.75
" 8	12.75
" 8½	10.20
שפיריטוס: אלטע מעטהאָדע פריצעסטע	30.—
" נייע " פארמאכטעל	27.75

קורז-טאבעללע פאָם 2. סעפטעמבער

געלד-קורז	פל.	קר׳
זילבער-אגיא	10	59
דוקאטען	5	85
עסטרייך-אונגארישע 8 גולדען גאלד-שטיק (20 פראנקס)	9	66
נאפאלעאנדאר	9	66
דייטשע רייכסבאנקנאטען	59	30
20 מארקשטיקע	11	85
פאפיער רובעל	1	59

לאָזע.	פל.	קר׳
1839-ער ראטשילד-לאָזע גאנצע	252	—
העלפטע " פינפטעל	252	—
1854-ער 4 פראצענטיגע שטאאטס-לאָזע	107	50
1860-ער " גאנצע	111	50
העלפטע " פינפטעל	116	50
1864-ער לאָזע צו 100 גולדען	131	75
העלפטע " 50 "	—	—
כאמא רעגולירונגס-שיינע	21	50
טירקען-לאָזע	16	—
קרעדיט-לאָזע	162	25
קלארי-לאָזע צו 40 גולדען	28	—
דאנוי-דאמפשיפפס-פארט-לאָזע	95	—
אינסבריקער לאָזע	—	—
קעגלעוויטש " צו 10 גולדען	13	25
קראקויער " " 20 "	—	50
אפנער " " 40 "	27	—
פאלפי " " 40 "	31	—
רודאלפלאָזע " 10 "	13	50
סאלם-לאָזע " 40 "	39	—

לאָזע.	פל.	קר׳
זאלצבורגער לאָזע צו 20 גולדען	15	75
סט. גענאָיס " 40 "	31	—
סטאניסלויער " 20 "	18	75
פירסטער " 100 "	118	—
העלפטע " 50 "	58	—
וואלדשטיין " 20 "	21	75
ווינדישגרעצער " 20 "	24	50
אונגארישע פרעמיען-לאָזע צו 100 גולד.	70	60
העלפטע צו 50 גולדען	70	—
ווינער לאָזע	95	50

ווערטה-פאפיערע.	פל.	קר׳
אונגארישע גרונדענטלאסטונגען	75	50
טעמעשוואר-באנאטער	73	50
זיבענביר-גישע	73	50
גאליציש	85	80
בוקאווינער	84	20
אונגארישע אייזענבאהן-אנלעהען	100	25
ווייןצעהענט-אבלעזונגס-אבליגאציאנען	75	25
פפאנדבריעפע דער אונגארישען בארדענקרעדיט צו 5 איינהאלב פראצענט	86	—
דער אונגארישען היפאטעקען באנק צו 5 איינהאלב פראצענט	79	—
דער אונגארישען אללגעמיינען בארדענקרעדיט-אנשטאלט צו 5 אונד איינהאלב פראצענט	86	—
דעטטא צו 6 פראצענט	87	—
דער פעסטער קאממערציאל-באנק	89	—

Eigenthümer u. verantwortlicher Redakteur M. REIS

Budapest, 1876. Druck v M. Burian, Marokkanerhof.

צ׳ג געגען דיא טירקייא ווירד יעטצט נאך קיינען גישען איינגאנג האבען; ניכט דיר, ערסט דיינען נאכקאממען ווירד עס געגאנגט זיין, דיא נארד-מאכט אייך אים זידען איינצודרינגען." — עס וואר ניר איין טרוים, אונד טרוימע זינד שיימע; אבער דעננאך איזט יעטצט קיין רוסישער שטאאטס-מאנן אים שטאנדע, מיך צום קריעגע געגען דיא טירקייא צו איבעררעדען. אללע פאליטיקער אונד שטאאטס-מעננער קאננען יעטצט מיינע צוריקהאלטונג פאם קריעגע ניכט בעגרייפען; אבער ביי מיר איזט יעטצט דער פריעדע איין הייליגער, איך וויל מיינע לעטצטען פאאר יאהרע אין רוהע אונד פריעדען פערלעבען." דער רוסישע קאיזער שפראך דיעזע זיינע לעטצטען ווארטע מיט גראססער ריהרונג — אונד מאכטע מיט דער האנד איין ציכען, דאס דיא איידיענץ צו ענדע איזט. (עס ערא׳ננערט דאס גאנצע אן דיא בעקאננטע ערצעהלונג אים תלמוד איבער אלכסנדר דען גראסען. דא הייסט עס, דאס אלכסנדר מוקדון וועהרענד זיינעס זיעגעס-ציגעס אייך נאך ירושלים קאם. דער כהן גדול גינג דעמזעלבען ענטגעגען, אים דיעזען וועלטהעררישער צו בעגריסען. אלס אלכסנדר דען כהן גדול ערבליקטע, וואורדע ער בלאס אונד פערביינגטע זיך פאר דעמזעלבען מעהרערע מאל אין טיעפסטער עהרפורכט. זיינע גענעראלע ערשטוינטען, דאס איהר בעהעררשער, דער בערייטס איינע וועלט ערא׳בערט האט, פאר איינעם יודישען פריעסטער זא טיעפען רעשפעקט בעצייגע. אלעקסנדר ערווידערטע, דאס ער פאריגע נאכט אים טרוימע איינע ערשיינונג געזעהען, דיא איהם זעהר וויכטיגע פראפעצייהונגען אפפענבארטע. נון זיעהט ער אבער, דאס דיא מערקווירדיגע טרוים-ערשיינונג גאנץ זא אויסזאה, וויא דער יודישע האהע פריעסטער. וואס נון ביי אלכסנדר מוקדון מאגליך געוועזען, מוס מאן עבען ביים רוסישען אלכסנדר ניכט אלס גאנץ אונמאגליך בעלעבעלן.)

* (איבער דיא אבזעטצונג דעס סולטאנס מוראד) בריגנט דאס געסטריגע אבענדבלאטט דעס „פעסטער ללאיד" פאלגענדען בעריכט: דיא אבזעטצונג מוראד׳ס וואר שאן זייט איינינען וואכען איינע בעשלאססענע זאכע, זעלבסט דיא מוטטער דעס סולטאנס פערלאנגטע אין איינעם בריעפע אן דען גראס-וועזיער דיא אבזעטצונג מוראדס, אונד מוראד זעלבסט, ווען ער אפט צו זינגען קאם, ערקלערטע עס אלס זיין האכסטעס פערלאנגען, דיא רעגירונגס-זארגען אבצושיטטעלן. ער פערלאנגטע, זיך נאך איינעם שטיללען ענטלעגענען ארטע צוריקציעהען צו דירפען. מאן בעשלאס אלזא, דעם סולטאן איינע מאנאטליכע צאהלונג פאן 230000 פראנקס צו געבען. אם לעטצטען מיטטוואך ערהיעלטען דיא מיניסטער אונד האהען ווירדענטרעגער פאן זייטע דעס גראס-וועזירס דיא אייפאדערונג, זיך אם דאננערסטאג אים 3 איהר מארגענס אים מיניסטעריאל-פאלאסטע צו פערזאממעלן. אים 7 איהר פערליעס דער נייע סולטאן אבדול האמיד זיינען פאלאסט אין בעגלייטונג פאן זיינעם שוואגער אונד דעם האנדעלסמיניסטער מאהמוד פאשא. האמיד פוהר אין איינעם געשלאססענען וואגען, וועלכעם איינע מיליטער-אבטהיילונג פאלגטע. ביי זיינער אנקונפט פאר דעם רעגירונגס-פאלאסטע וואורדע האמיד פאן דען מיניסטערן, גענעראלען אונד האהען טירקישען גייסטליכען עמפפאנגען. — היערויף וואורדע איין געבעט אין דער מאשעע אבגעהאלטען, אין וועלכער נאך דער מאנטעל פאם „פראפעטען מאהאממעד" אייפגעוואהרט ווירד. דאנן וואורדע דיא שריפט, אין וועלכער דער רעגירונגס-אנטריטט דעס נייען סולטאנס פערקינדיגט ווירד, פערלעזען. נאך איינינען מינוטען ערשיען אבדול האמיד אויף יענעם ארטע, וואו דער גראסע גאלדענע טהראן אייפגעשטעלט וואר. זאפארט בעגאננען דיא אים האלבקרייז אייפגעשטעלטען טירקישען שטודענטען דיא געבעטע אבצוזינגען, אויף וועלכע דיא אנוועזענדען מיט „אמען" אנטוואורטעטען. — דאנן וואורדע דאס טירקישע קאיזער-ליעד געשפיעלט, אונד דער סולטאן קעהרטע צוריק נאך זיינעם פאלאסטע. אים פאלאסטע דעס גראס-וועזירס האט סולטאן האמיד דיא הולדיגונג זיינער סאלדאטען עמפפאנגען. — אים אללגעמיינען ווירד דער נייע סולטאן האמיד, אלס פראמם אונד שטרענגע געשילדערט. פערלייפיג קאנן מאן איהם דאס איינע נאכריהמען, דאס ער ניכט זא פיעל שולדיג איזט, וויא אללע אנדערען סולטאנע. — אם מיטטוואך אבענד וואר דער סולטאן מוראד טהאטזעכליך אבגעזעטצט, יעטצט הייסט ער נור נאך „מוראד עפענדי" (וואס ניר זא פיעל, אלס „העררר מוראד" בעדייטעט.) ער ווירד נון אויף איין איינזאם ליעגענדעס שלאס אויף איינער אינזעל אים מארמארא-מעער געבראכט ווערדען — אונד היער ערווארטעט מאן, דאס ער עבענפאללס מיט איינער שעערע" זיינעם לעבען איין ענדע מאכען ווירד.

פערשיעדענע נייאינקייטען.

* (איין וויטץ דעס ערצהערצאגס ריינער.) דער ברודער אונזערעס קאיזערס, ערצהערצאג ריינער, וואר דיעזער טאגע אין בראדי (גאליציען), אום דיא דארט בעפינדליכען סאלדאטען צו אינשפיצירען. ער וואהנטע וועהרענד זיינעס אייפענטהאלטעס אין בראדי אין דעם גאסטהויזע „צום וויסען ראס." דער בעזיטצער דעס גאסטהויזעס וואר נאטירליך אויסער זיך פאר פריידע, דאס ביי איהם איין ערצהערצאג איינגעקעהרט וואר. צום עווינען אנדענקען אן דיעזעס פריידיגע עראייגניס ערזוכטע נון דער ווירטה זיינען האהען גאסט, ער מאגע איהם געשטאטטען, דאסס דאס גאסטהויז אין צוקונפט ניכט מעהר „צום וויסען ראס" הייסע, זאנדערן דען נאמען דעס ערצהערצאגס טראגע. דער פריינדליכע ערצהערצאג לעכעלטע איבער דיעזען וואונש אונד זאגטע: „איך ערלויבע איהנען גערנע, דאס איהר גאסטהויז מיינען נאמען פיהרע, נור מיסטען זיא איהר גאסטהויז זא איינריכטען, דאס עס פיר מיינען נאמען אויך פאססע!" — דער גאסטווירטה פראגטע נון אין טיעפער פערלעגענהייט: „וויא לויטעט דענן דער נאמע אייערער האהייט?" — „איך ווילל׳ס איהנען אפפען זאגען, בעסטער העיר ווירטה (ערווידערטע דער ערצהערצאג), מיין נאמע לויטעט: ריינער. נון וויססען זיא אויך שאן, וויא זיא איהר גאסטהויז איינצוריכטען האבען, דאמיט עס מיינען נאמען טראגען קאנן." — דער גאסטווירטה שליך זיך היערויף אין אללער איילע אויס דעם צימער דעס ערצהערצאגס אונד מורמעלטע קוים פערשטענדליך דיא ווענינען ווארטע פאר זיך הין: „ריינער, ריינער, מיין גאסטהויז זאלל ריינער זיין? — דיא בעדינגונג איזט נאר צו הארט, דאס געהט ביי אונס אין בראדי איינמאל ניכט!"

* (איינע ציוויל-עהע אים הויזע דעס פאריזער ראטהשילד.) וויא אונזערע לעזער וויססען, האט פאר ציעמליך קורצער צייט אים הויזע דעס פאריזער ראטהשילד איינע האכצייט נאך אלט-יידישער זיטטע שטאטטגעפונדען. עס וואר דיעס דיא האכצייט דעס שעפס דעס וויענער הויזעס, באראן אלבערט פ׳ ראטהשילד, מיט איינער טאכטער דעס פאריזער ראטהשילד. וויר האבען דאמאלס אויספיהרליך בעריכטעט, וויא זעהר ביי דיעזער, אין דער פאריזער הויפט-סינאגאגע שטאטטגעהאבטען פייערליכקייט אויך דער קליינסטע יידישע געברויך מיט גראסער גענויאינקייט בעאבאכטעט וואורדע. נון ווירד אבער זאעבען בעריכטעט, דאס אים הויזע דעס פאריזער ראטהשילד אין דען נעכסטען טאגען ווידער איינע עהע-פערבינדונג פאר זיך געהען ווערדע. דיא טרויאונג ווירד אבער ניכט אין דער סינאגאגע, זאנדערן פאר דעם בירגערמייסטער פאללצאגען ווערדען. דיא זאכע פערהאלט זיך נעמליך פאלגענדערמאסען: דער יינגסטע דער ברידער ראטהשילד, באראן ערמונד, איזט שטערבליך פערליעבט אין דיא טאכטער דעס בעלגישען געזאנדטען אין פאריז, פריילין פ׳ בייענס. דיעזע וואר איינע פריינדין דער יונגען פרויא אלבערט פ׳ ראטהשילד. וויא וויר ווינערצייט מיטגעטהיילט, איזט דיא פרויא אלבערט פ׳ ראטהשילד „געפייפטע לעהרערין." גלייכצייטיג מיט איהר בעזוכטע אויך פריילין פ׳ בייענס דיא לעהרערינ-בילדונגס-אנשטאלט אין פאריז אונד איזט נונמעהר עבענפאללס „געפייפטע לעהרערין." פאן דאהער ריהרט נון דיא בעקאנטשאפט צווישען דעם יונגען באראן ערמונד פ׳ ראטהשילד אונד פריילין פ׳ בייענס. דער יונגע ראטהשילד זאלל אינדעס גראסע קעמפפע געהאבט האבען, ביז ער דיעזע „געפייפטע לעהרערין" צור פרויא ערהיעלט. דיא פאמיליע ראטהשילד האט נעמליך דיא פערבינדונג מיט איינער ניכט-יידין נאטירליך ניכט צוגעבען וואללען, ניכט מינדערע שוויעריגקייטען מאכטע אבער אויך דער בעלגישע געזאנדטע, דער אלס שטרענגער קאטהאליק עס ניכט דולדען וואללטע, דאס זיינע טאכטער איינען יודען, אבגלייך דערזעלבע איין ראטהשילד איזט, הייראטע! נון האבען אבער דיא ביידערזייטיגען פאמיליען ענדליך דאך איהרע איינוויללינגונג צו דיעזער עהע-פערבינדונג געגעבען, וועלכע, וויא געזאגט, נעכסטענס פאר דעם פאריזער בירגערמייסטער-אמטע פאללצאגען ווערדען ווירד. צו בעדויערן איזט היעביי אללערדינגס, דאס אויך דיא פאמיליע ראטהשילד לײדער נאך אונד נאך דעם יודענטהומע ענטפרעמדעט ווירד! אינדעססען וואללען וויר האפפען, דאס זיך דיעזע נאכריכט ניכט בעשטעטיגען ווירד.

* (גראססארטיגע טארטען-פערברעננונג.) אויס דעלינראד ווירד פאם 1-טען סעפטעמבער פאלגענדעס טעלעגראפירט: „אין איינער שאנצע צווישען פראנאוואץ אונד אלעקסינאץ וואורדען 1170 טירקען טאדט אויפגעפונדען. עס פעהלטע אן פלאטץ אונד צייט, אום אלל דיא פיעלען טאדטען ארדענטליך צו בעערדיגען. עס וואורדע דאהער איין אויסעראָרדענטליכער שייטערהויפען ערריכטעט, וואו זעממטליכע 1170 טאדטע טירקען צו אשע פערבראננט וואורדען." ווענן דאס וואהר איזט, זא קאנן דיעס פערפאהרען נור אלס צוועקמעסיג בעטראכטעט ווערדען, דא אהנעהין בעפירכטעט ווערדען מוסטע, דאס דיא לופט פאן דען פיעלען טאדטען קארפערן פערדארבען ווערדען קאננטע, וואדורך געפעהרליכע קראנקהייטען ענטשטעהען ווירדען. דיא טירקען ווירדען זעהר פראקטיש פערפאהרען, ווענן אויך זיא דיא טאדטען סערבען דעם פייער איבערליעפערן מאכטען. עס איזט דיעס געוויס דער זיכערסטע וועג, אום דען קראנקהייטען, דיא געוועהנליך נאך יעדעם גראסען קריעגע זיך איינשטעללען, רעכטצייטיג פארצובייגען. אונטער דעם טירקישען אונד סערבישען מיליטער גיבט עס יא גאטטלאב אהנעהין קיינע יודען, ביי דענען עס בעדויערליך וועריע, גאטט בעהיטע ניכט צו „קבר ישראל" צו קאממען!

* (זעלבסטמארד.) אין גראסווארדיין האט זיך אם 3. דיעזעס מאנאטעס דער אדוואקאט איגנאץ הירשל פערגיפטעט. אבוואהל ערצטליכע הילפע שנעלל ביי דער האנד וואר, קאננטע ער דאך ניכט גערעטטעט ווערדען. וויא עס הייסט, דירפטען צעררוטטעטע פערמאגענס-פערהעלטניססע דיעזען מאנן צו דער פערצווייפעלטען טהאט געטריעבען האבען. ער הינטערלאסט איינע וויטווע מיט צוויא קליינען קינדערן.

* (זעלבסט-מארד איינעס יידישען שטודענטען.) אין ראאב האט זיך פאר ווענינען טאגען דער יידישע רעאל-שילער קארל נוימאנן ערשאססען, וויל ער ביי דער פריפונג דורכגעפאללען איזט. דער יונגע מאנן שטאנד עבען אים אלטער פאן 19 יאהרען. וועסהאלב דיעזער זעלבסט-מארד אום זא גראסערעס אייפזעהען ערעגטע. דער פאטער דעס זעלבסט-מארדערס, דער איינענטליך ניכט אין ראאב, זאנדערן אין אבער-עסטערייך וואהנט, פעראפפענטליכט אין איינעם בלאטטע איבער דיעזען ערשיטטערנדען פאלל פאלגענדע מיטטהיילונג: „אלס אונגאר געבארען, ווינשטע איך, דאס איך מיין זאהן אונגאריש לערנע, דא דיעס אין אבער-עסטערייך ניכט מאגליך וואר, שיקטע איך דענזעלבען נאך ראאב, דאמיט ער אין דער דארטיגען רעאל-שולע שטודירע. עס איזט זעהר נאטירליך, דאס מיין אונגליקליכער זאהן גראסע שוויעריגקייטען צו בעקעמפפען האטטע, דא ער דיא פארטרעגע אין איינער שפראכע אנהארען מוסטע, דיא איהם אייגענטליך גאנץ פרעמד וואר. ער ווערע דענן אויך ביי יעדער פריפונג דורכגעפאללען: אללויין „מיינע געשענקע" אן דיא העררען פראפעססארען האטטען איינע האלבע צייבער-קראפט אויסגעאיבט, דאס מיין קארל אימער „מיט פארצוג" דיא פריפונגען בעשטאנד. דיעס איינעמאל איזט מיר לײדער אויף דער רייזע נאך ראאב איין פפערד קרום געוואָרדען. איך קאננטע אלזא ניכט צור רעכטען שטונדע פאר בעגינן דער פריפונג איינטרעפפען. דא אבער היעדורך אויך דיא „געשענקע" אן דיא פראפעססארען פערשפעטעט וואורדען, פיעל מיין ארמער זאהן ביי דער פריפונג דורך, אונד דאס ענדע וואר — דאס ער זיינעם יונגען לעבען דורך איינען פיסטאלען-שוס איין ענדע מאכטע!" — וויא נונמעהר פערלויטעט, האט דיא בעהארדע געגען דיא פראפעססארען אן דער ראאבער רעאל-שולע איינע אונטערזוכונג איינלייטען לאססען, אב עס דענן ווירקליך וואהר איזט, דאס זיא איהרען שילערן דיא פריפונגס-צייגניססע „נאך דען געשענקען" ערטהיילען.

* (איין ווייב דען מאנן ערמארדעט.) אויס מישקאלץ ווירד פאלגענדעס בעריכטעט: הערר שאמאשי, קוראטאר דער היעזיגען רעפארמירטען געמיינדע, לעבטע זייט געראומער צייט מיט זיינער פרויא אין צאנק אונד שטרייט. מאנטאג אבענד וואר צווישען

אלעקסינאץ זייא בערייטס פֿאָן דען טירקען איינגענאָממען וואָרדען, אנדערע ווידער מעלדעטען, אלעקסינאץ ווערדע נאָך אימער פֿאָן דען סערבען פֿערטהיידיגט.

הייטע פֿריה זינד עבענפֿאללס קיינע וויכטיגען דעפעשען פֿאָם קריעגס-שויא-פלאטצע איינגעטראָפֿפֿען. בלאָס פֿאָן דעם טירקיש-מאָנטענעגרינישען קריעגע ווירד נאָך אימער געמעלדעט, דאס יעטצט איינע גראָסע שלאכט געליעפֿערט ווירד, אונד דאס דיא טירקען אויף דער גאנצען ליניע דיא אָפֿפֿענזיווע געגען מאָנטענעגראָ ערגריפֿפֿען האבען: אבער פֿאָן איינעם אויסגאנגע דיעזער שלאכט ווירד נאָך אימער ניכט בעריכטעט.

איינע דעפעשע אויס ראגוזא פֿאָם 5-טען סעפטעמבער מעלדעט: פֿילד פאשא איזט געשטערן מיט איינער גראָסען ארמעע אין טרעביניע איינגעריקט אונד נאָך מאָנטענעגראָ מארשירט. עס ווירד דא איינע גראָסע ענטשיידונגס-שלאכט ערוואַרטעט.

פֿאָן דעם קריעגס-שויא-פלאטצע אים נאָרדוועסטען סערביענס מעלדעט איינע סעמלינער דעפעשע פֿאָם 5-טען סעפטעמבער: דיא טירקען האבען ביי ביעלינא דען פֿלוס דרינא בערייטס איבערשריטטען, אונד ריקטען אין סערביען איין; אום פֿאָר אללעם דיא שטאדט שאבאץ איינצונעהמען.

אויס קאָנסטאנטינאָפעל ווירד דער „נייע פֿרייע פרעססע" טעלעגראַפֿירט: דיא טירקישע ארמעע אונטער אחמעד עיוב פאשא איבערשריטט דיא מאָראווא ביי אלעקסינאץ אונד פֿעראייניגטע זיך מיט דער טירקישען ארמעע אונטער אלי סאיב פאשא. דיא פֿעראייניגטען טירקישען ארמעען ערשטירמטען הערויף זעממטליכע אויף דען האָהען פֿאָר אלעקסינאץ ערריכטעטען בעפֿעסטיגונגען אונד עראָבערטען היעביי צוויא סערבישע קאנאָנען.

איננערע פאָליטיק.

דיא אויסווערטיגע פאָליטיק האט אין דער לעטצטען צייט דיא אָפֿפֿענטליכע אויפֿמערקזאמקייט זאָ זעהר אין אנשפרוך גענאָממען, דאס מאן אן דער לאגע דעם אייגענען לאנדעס פֿערגעססען האט. דיא וויכטיגע פֿראגע: „וויא שטעהט'ס מיט אונזערעם דעפֿיציט, מיט אונזערען שולדען אונד שטייערן?" וואורדע פֿאָן דער אָריענטאלישען פֿראגע גענצליך פֿערדרענגט. — אם ענדע קאָממען אבער דאָך אונזערע גלייביגער אונד מאהנען אונד עראיננערן אונס אן אונזערע שולדען. באלד ווירד אויך דער אונגארישע רייכסטאג צוזאממענטרעטען אונד דא ווערדען פֿאָר אללעם פֿאָלגענדע פֿראגען אויפֿגעוואָרפֿען ווערדען: 1) וויא שטעהט עס מיט דער רעגעלונג דעם שטאאטס-הויז-האלטעס? 2) זינד דיא ערהאָהטען שטייערן ווירקליך אין יענעם געניגענדען מאסע איינגעפֿלאָססען, דאס מאן היעמיט איינען גראָסען טהייל דעם דעפֿיציטס דעקען קאָננטע? — 3) וויא שטעהט'ס מיט דעם נייען עסטערייך-אונגארישען אויסגלייכע?

בעקאננטליך וויל אונזערע רעגירונג אונזער דעפֿיציט דורך פֿערמינדערונג דער אויסגאבען איינערזייטס אונד דורך שטייגערונג דער איינגאהמען אנדערערזייטס טילגען לאססען.

ביז הייטע וויססען וויר נאָך ניכט, אים וויא פֿיעל אין דיעזער צייט דאס דעפֿיציט פֿערמינדערט וואורדע. — אונזער פֿינאנצ-מיניסטער ס ע ל ל האטטע אים פֿריהלינג דעם פֿאָריגען יאהרעס דאס פֿאָן העררן ג י צ י פֿאָרגעלעגטע באָדשעט בעדייטענד פֿערמינדערט, זאָ דאס מאן דאמאלס נור אויף איין דעפֿיציט פֿאָן $12\frac{1}{2}$ מילליאָנען רעכנעטע. אים הערבסטע דעם פֿאָריגען יאהרעס האט העררן סעלל זעלבסט איינגעשטאנדען, דאס מאן אים יאהרע 1875 איין דעפֿיציט פֿאָן 28 מילליאָנען האטטע — אונד אים ווינטער, נאָך דער גענצליכען אברעכנונג, שטעללטע עס זיך הערויס, דאס מאן אים יאהרע 1875 גאר איין דעפֿיציט פֿאָן 35 מילליאָנען גולדען האטטע. —

יעטצט איזט מאן נין נייגיריג, אָב וויר אונס אויך הייער אים יאהרע 1876 מיט דעם דעפֿיציט זאָ ארג טיישען ווערדען. פֿיר הייער וואורדע נעמליך איין דעפֿיציט פֿאָן נור $8\frac{9}{10}$ מילליאָנען פֿאָראויסבערעכנעט. נין האטטע מאן שאָן אים ערסטען יאהרעס-קוואַרטאל אללין איין דעפֿיציט פֿאָן 25 אונד אים צווייטען פֿאָן 6 מילליאָנען. אים ערסטען האלבען יאהרע האטטען אלזאָ איין דעפֿיציט פֿאָן 35 מילליאָנען. פֿרייליך האט אימער דיא ערסטע יאהרעס-העלפֿטע וועניגער איינגאהמען, אבער דיא פֿראגע בלייבט: ווירד דיא לעטצטע יאהרעס-העלפֿטע זאָ פֿיעלע איינגאהמען אונד זאָ פֿיעל איבערשוס האבען, דאס מאן דאמיט נאָך 27 מילליאָנען דעפֿיציט פֿאָם ערסטען האלבען יאהרע טילגען ווערדע, זאָ דאס דאנן נור איין דעפֿיציט פֿאָן 8 מילליאָנען בלייבט.

אלס העררן סעלל פֿינאנצ-מיניסטער וואורדע, בערעכנעטע מאן נאָך דאס דעפֿיציט דעם יאהרעס 1875 אויף 27 אונד דעם הייעריגען יאהרעס אויף 8 מילליאָנען — אונד צור דעקונג דיעזער דעפֿיציטע קאָננטען נאָך דיא רעסטע פֿאָן דען פֿריהעריגען אנלייהען געניגען. נין אבער בעטראָגט דאס דעפֿיציט פֿאָם יאהרע 1875 פֿאָללע 35 מילליאָנען, דאס הייעריגע ווירד אויך וועניגסטענס 20 מילליאָנען בעטראגען — אונד דיא פֿראגע בלייבט; וואָהער ווירד העררן סעלל ווידער דיעזע 55 מילליאָנען הערנעהמען?

מאן שפראך אויך אנפֿאנגס פֿאָן איינער „רענטען-אנלייהע." (אלל דיא היער פֿאָרקאָממענדען פֿרעמדען אויסדריקע האבען וויר בערייטס וועהרענד דער פֿאָריגען רייכסטאגס-זיטצונגען צור געניגע ערקלערט.) העררן סעלל האטטע איינען פלאן צור אויפֿנאהמע איינער רענטען-אנלייהע פֿאָן 300 מילליאָנען, דעם רייכסטאגע צייגטע ער נור דיא אויפֿנאהמע איינער רענטען-אנלייהע פֿאָן 80 מילליאָנען אן, אבער אין דער טהאט וויל איהם ראָטהשילד קיים 40 מילליאָנען לייהען.

דיעזע פֿינאנציעללען אנגעלעגענהייטען ווערדען דעם באלד צוזאממענטרעטענדען רייכסטאגע זעהר פֿיעל צו שאפֿפֿען געבען.

פאָליטישע נייאיגקייטען.

* (דער רוסישע קאיזער אונד זיין יידישער האָפֿ-וועכסלער.) דיא קאָלנישע צייטונג פֿעראָפֿפֿענטליכט יעטצט איין געשפרעך צווישען דעם רוסישען קאיזער אונד זיינעם יידישען האָפֿ-וועכסלער, וועלכעס פֿיר אונזערע לעזער פֿאָן בעזאָנדערעם אינטערעססע איזט. אלס סערביען זיינע שטאאטס-אנלייהע אין פעטערסבורג אויפֿנעהמען וואָללטע, ליעס דער רוסישע קאיזער זיינען יידישען האָפֿ-וועכסלער אלעקסאנדראוויץ צו זיך רופֿען, אום איהן צו פֿראגען, אָב ער דיא „נעגאָציאציאָן" דיעזער אנלייהע איבערנעהמען וואָללע. אלעקסאנדראוויץ צייגטע זיך ניכט זאָ וויללינג, ער מאכטע פֿיעלמעהר איין בעדענקליכעס געזיכט, אלס אָב איהם דיא גאנצע געשיכטע ניכט רעכט וועהרע. — „דאס געלד איזט איינמאל זיכער, דאפֿיר גאראנטירע יא איך, ווארום וואָללען זיא אלזאָ דיעזעס געשעפֿט ניכט אין דיא האנד נעהמען?" פֿראגטע דער רוסישע קאיזער, אונד אלס העררן אלעקסאנדראוויץ זיך ניכט גלייך צו אנטוואָרטען געטרויטע, זאגטע דער רוסישע קאיזער: „איך דורכשויע זיא! פֿאָם געשעפֿטליכען שטאנדפונקטע האבען זיא גאר קיינע בעדענקליכקייט, אבער פֿאָם פאָליטישען אָדער יידישען שטאנד-פונקטע וואָללען זיא דען סערבען צו קיינעם געלדע פֿערהעלפֿען. דיא יידען אין דער טירקייא האלטען בייא דען טירקען, וויל פֿיעללייכט דער טירקע איהר שטיעפֿ-ברידער איזט, אָדער וויל זיא עס אונטער איהם בעססער האבען, אָדער וויל זיא פֿירכטען, אונטער מיינע הערשאפֿט צו קאָממען, אָדער וויל דער טירקע דער הערר דעם הייליגען לאנדעס איזט... יא, וויא איך האָרע, בעטען זאָגאר דיא טירקישען יידען פֿיר דען זיעג דעס סולטאנס אונד פֿיר דיא ניעדערלאגע רוסלאנדס." — מאיעסטעט! (ערווידערטע העררן אלעקסאנדראוויץ) יעדער יידע בעטעט פֿיר זיינען הערשער, אין דער טירקייא בעטען דיא יידען פֿיר דען סולטאן, אין רוסלאנד פֿיר דען צארען!" — „דעם איזט ניכט זאָ! איך קעננע דאס! (ערווידערטע דער רוסישע קאיזער עטוואס צאָרניג) ניכט נור אין דער טירקייא, זאָנדערן איבעראלל האלטען דיא יידען מעהר מיט דען טירקען אלס מיט דען קאטהאָליקען. פֿיר דיא סערבישע אנלייהע וויל קיין יידע איינען העללער הערגעבען, טראָטצדעם דיעזע אנלייהע זיכער אונד איינע 15 פערצענטיגע איזט; אבער דער טירקייא קאָננטע ראָטהשילד מילליאָנען אן דען קאָפף ווערפֿען, אָהנע אויסזיכט, יע זיין געלד ווידער צו זעהען. פֿרייליך זאגט מאן, דיא טירקייא האבע איהם דאס הייליגע לאנד פֿערפֿפֿאָנדעט; אבער אָהנע מיינע איינווילליגונג ווירד איהם דאס הייליגע לאנד ניכט פֿערפֿאללען בלייבען דירפֿען, דא יא אויך וויר קאטהאָליקען דאָרט עטוואס צו זאָגען האבען." — „מאיעסטעט! (אנטוואָרטעטע אלעקסאנדראוויץ) פֿאָן דער פאלעסטינא-געשיכטע ווייס איך ניכטס, אויך איזט מיר אונבעקאננט, דאס דיא יידען איין בעזאָנדערעס אינטערעססע פֿיר דען זיעג דער טירקייא העטטען; אבער דאס ווייס איך, דאס ראָטהשילד איינער יידען-פֿיינדליכען מאכט נור אונטער דער בעדינגונג געלד צו לייהען פֿפֿלעגטע, ווען דיעזע דיא לאגע איהרער יידישען אונטערטהאנען פֿערבעססערטע. אויך איך ווירדע הייטע גערנע דעם געלד-בעדירפֿטיגען סערביען צו געלדע פֿערהעלפֿען, ווען עס וועניגסטענס דיא פֿרייציגקייט פֿיר זיינע יידען בעווילליגען מאכטע, דען מיט אויסנאהמע בעלגראדס דירפֿען אין סערביען נאָך אימער קיינע יידען וואָהנען. ווען סערביען וועניגסטענס דיא פֿרייציגקייט פֿיר דיא יידען בעווילליגט, וויל איך איהם צו זעהר בילליגעם געלדע פֿערהעלפֿען!" — דער רוסישע קאיזער האטטע איהן ניכט רעכט אנגעהאָרט, זאָנדערן גינג אויף אונד אב, ער לעגטע דיא האנד אויף זיינע שטירנע, אלס אָב ער זיך אן עטוואס עראיננערן וואָללטע. ענדליך זאגטע ער: „איך ווייס מיך צו עראיננערן, אלס מיין פֿאטער ניקאָליים אים יאהרע 1854 אין דען קריעג געגען דיא טירקייא צאָג, דא בעגריסטע איהן אין מאָסקוי איינע יידישע דעפוטאציאָן מיט דעם ראבבינער אן דער שפיטצע. איך שטאנד דאמאלס צור לינקען זייטע מיינעס פֿאטערס, אלס דער מאָסקויער ראבבינער איינע אנשפראכע היעלט, אין וועלכער ער מיינעם פֿאטער איינען גליקליכען זיעג ווינשטע, אונד דאבייא אויס דער ביבעל (נעמליך אויס דניאל) דען בעווייז ליעפֿערטע, דאס ווען דער קאָניג דעס נאָרדענס (מלך הצפון, נעמליך רוסלאנד) דען קאָניג דעס זידענס (מלך הנגב, נעמליך דיא טירקייא) בעזיעגען, אויך דער יידישע מעסיאס (משיח) קאָממען ווערדע." — „„זאָ איזט עס אויך מאיעסטעט, וויא יענער ראבבינער זאגטע. איך קאנן עס אויס דער ביבעל וואָרטליך בעווייזען. יא זאָגאר דאס שטעהט אים ביכע דאניעל, דאס איינסט דיא אונטערטהאנען דער טירקייא געגען דען סולטאן איינע רעוואָלוציאָן שטיפֿטען ווערדען (דניאל י"א פסוק י"ד) אונד אויך איין בעריהמטער יידישער קאָממענטאטאָר (נעמליך דער אבן עזרא) שליעסט זיינען קאָממענטאר (פירוש) צו דאניעל מיט דען וואָרטען: ווען דער קאָניג דעס נאָרדענס דיא טירקייא בעזיעגען ווירד, ווירד אויך אונזער ערלאָזער קאָממען."" — דער רוסישע קאיזער האָרטע אבערמאלס וועניג אויף דיא וואָרטע זיינעס האָפֿ-וועכסלערס, ער שיען זעהר צערשטרייט צו זיין, ער לענקטע דאס געשפרעך אב אונד פֿראגטע: „זאגען זיא מיר, מיין ליעבער אלעקסאנדראוויץ, לעבט נאָך יענער אלטע מאָסקויער ראבבינער?" — „„וויא איך האָרטע, איזט ער בערייטס זייט פֿינף יאהרען טאָדט."" — זאָנדערבאר! (ריעף דער רוסישע קאיזער נאָך ערנסט) זאָנדערבאר איזט מאנכמאל איין טרוים. אן דעם אבענד יענעס טאגעס, אן וועלכעם איך הייער אין עמס דען טאָד דעם סולטאנס אבדול אזיז ערפֿאהרען האטטע, זאה איך אים טרוימע איינען אלטען מאנן, דער מיך יעטצט גאנץ אן יענען ראבבינער עראיננערטע. — דיעזער זאגטע מיר: „אלכסנדר, זאָהן דעס גראָסען ניקאָליים! דו בעמיטליידעסט דען טאָדטען סולטאן! אויך דיא נאָכקאָממען דעס רוסישען הערשערהויזעס „ראָמאנאָוו" שטארבען זעלטען איינעס נאטירליכען טאָדעס. — ציעהע יעטצט ניכט אין דען קריעג געגען דיא טירקייא, נאָך איזט עס ניכט אן דער צייט, דאס דער קאָניג דעס נאָרדענס דען קאָניג דעס זידענס בעזיעגע. איין רוסישער פֿעלד-